Iran Journal of Nursing
2025. Vol 38

Review Paper

Spiritual Well-being and Its Relationship With Academic Achievement in Iranian College Students: A Systematic Review

Fatemeh Hosseinzadeh[1], Farideh Namadi[2], Nabi Akbarnezhad[3], Esmayil Zeynali[4], *Moradali Zareipour[5]

Use your device to scan and read the article online

Citation Hosseinzadeh F, Namadi F, Akbarnezhad N, Zeynali E, Zareipour M. [Spiritual Health and Its Relationship With Academic Achievement in Iranian Students: A Systematic Review (Persian)]. Iran Journal of Nursing. 2025; 38:E1440.5. https://doi.org/10.32598/ijn.38.1440.5

https://doi.org/10.32598/ijn.38.1440.5

Received: 09 Sep 2024
Accepted: 21 Mar 2025
Available Online: 28 Apr 2025

Keywords:
Spiritual well-being (SWB), Academic achievement, Students, Systematic review, Iran

ABSTRACT

Background & Aims Spiritual well-being (SWB) is a key factor for improving students' quality of life and well-being. This study aims to investigate the SWB status in Iranian college students and assess its relationship with academic achievement.

Materials & Methods This is a systematic review study. To find the information, a search was conducted in the databases of Web of Science, Scopus, PubMed, Google Scholar, Scientific Information Database (SID) and MagIran for Persian and English articles published between 2000 and 2024 using the keywords academic performance, student, Iran, academic achievement, spiritual health and SWB. Initially, the search yielded 168 articles. After removing duplicates and screening the titles, abstracts, and full texts of the studies, 13 articles were finally included in the review.

Results Most of the studies reported an moderate level of SWB in Iranian students, and a significant positive correlation between their SWB and academic achievement. The students with higher levels of SWB tended to have better academic performance.

Conclusion Attention to the SWB of Iranian students can be an effective strategy for enhancing their academic achievement. It is recommended that educational and counseling programs provided in the Iranian universities have a more focus on improving the students' SWB.

1. Department of Operating Room, Khoy University of Medical Sciences, Khoy, Iran.
2. Department of Nursing, Khoy University of Medical Sciences, Khoy, Iran.
3. Department of Nursing, Faculty of Nursing, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran.
4. Department of Islamic Education, Khoy University of Medical Sciences, Khoy,Iran.
5. Department of Public Health, Khoy University of Medical Sciences, Khoy, Iran.

*** Corresponding Author:***
Moradali Zareipour, Assistant Professor.
Address: Department of Public Health, Khoy University of Medical Sciences, Khoy, Iran.
Tel: +98 (914) 1878294
E-Mail: z.morad@yahoo.com

Copyright © 2025 The Author(s);
This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-By-NC: https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

Extended Abstract

Introduction

Initially, researchers in the field of health categorized well-being into three dimensions: Physical, psychological and social. Later, following the proposals by Osman and Russell [2], a fourth dimension called "spiritual" was added to the concept of well-being. Spiritual well-being (SWB) refers to having feelings of well-being, a sense of purpose in life, connection to the universe and life satisfaction, characterized by stability, peace and harmony, as well as a sense of connection to oneself, God, others, and the environment. SWB has two aspects: Religious and existential. Religious aspect refers to the inner satisfaction and sense of fulfillment derived from a higher power, while existential aspect focuses on the pursuit of understanding one's life purpose within the context of beliefs and norms. The key to SWB lies in individuals' beliefs and cognitive learning, which result from their efforts to enhance their lofty ideals and achieve personal growth over time. Recognizing the importance of SWB can effectively promote individual well-being and guide overall health; neglecting this aspect may lead to the emergence or exacerbation of psychological disorders within society.

Upon entering university, students encounter increased responsibilities and pressures, necessitating adaptability to maintain mental health and achieve academic achievement. Academic achievement refers to the ability to obtain academic knowledge and skills, have effective communication with others in the academic setting, and collaborate with other groups. Research indicates that SWB positively influences students' academic performance by enhancing focus and motivation, ultimately leading to improved grades. Additionally, studies have shown that neglecting the aspect of SWB can negatively impact academic performance. This study aims to investigate the impact of SWB on the academic achievement of college students in Iran, by reviewing the literature. The findings may help Iranian universities in developing effective programs to enhance students' SWB, thereby improving their academic performance and overall well-being.

Methods:

This is a systematic review. To gather the necessary information, a thorough search for the related articles published in Persian or English was conducted in databases such as Web of Science, Scopus, PubMed, Googlecholar, Scientific Information Database (SID) and MagIran, covering the years from 2000 to 2023. Using the keywords including spiritual health, SWB, academic achievement, academic performance, students, Iran, in Persian or English. The inclusion criteria were being published in reputable scientific journals, written in Persian or English and accessible full text. There were no restrictions based on the study design for inclusion. Those with no available full text, letters to the editor, and those published in non-reputable journals were excluded.

Initially, the search yielded 168 articles, of which 30 duplicates were eliminated, remaining 98 articles that met the criteria. After further screening for relevance, 40 studies were selected for detailed examination. To ensure methodological rigor and assess the quality of the articles, three researchers with experience in systematic reviews evaluated the studies based on their titles, abstracts, introductions, methodologies, results, discussions, and references, identifying strengths and weaknesses. Finally, 13 articles were included in the review, providing a robust foundation for understanding the relationship between SWB and academic achievement among college students.

Results

Among 13 reviewed studies, 11 reported moderate levels of SWB among Iranian college students, while two studies reported a high level. Regarding the relationship between SWB and academic achievement, 10 studies found a significant positive correlation, whereas only three studies indicated no relationship between them. A study concluded that the positive effect of educational and cultural planning on individual performance enhances SWB in the community, although no significant correlation was found between SWB and average grade point. Additionally, a study on dental students discovered that the students without physical or mental health issues, particularly married ones, exhibited higher levels of SWB. Another research emphasized that improving educational conditions and fostering motivation are crucial for enhancing students' SWB. Furthermore, a study found a positive correlation between achievement motivation and praying and suggested that policymakers in Iran should have more attention to the SWB of students to improve their academic performance. A study indicated a positive relationship between SWB and academic achievement, with no significant gender differences.

Conclusion

The majority of college students in Iran has a moderate level of SWB and there is a positive correlation between SWB and academic achievement. Given the positive role of SWB in enhancing students' academic performance,

it is recommended that officials in various academic institutions design and implement programs and interventions aimed at promoting spiritual values. In this context, conducting educational workshops focused on spirituality and its impact on various aspects of life can be helpful.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

In this research, all studies published in various databases were carefully collected, and the researchers maintained integrity in data extraction and reporting to prevent any distortion or misuse of information. This process included assessing study quality, selecting appropriate analysis criteria, and ensuring the accuracy of extracted data.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Authors' contributions

Conceptualization, Methodology, Validation: Fatemeh Hosseinzadeh and Moradali Zareipour; Formal Analysis, Investigation: Nabi Akbarnejad and Esmaeil Zeynali; Resources, Writing – Original Draft, Writing – Review & Editing: Farideh Namadi, Fatemeh Hosseinzadeh and Moradali Zareipour; Visualization, Supervision, Project Administration, Funding Acquisition: Fatemeh Hosseinzadeh and Moradali Zareipour.

Conflict of interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

The authors gratefully acknowledge all individuals who contributed to this research.

مقاله مروری

وضعیت سلامت معنوی و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان ایرانی: مطالعه مرور نظام‌مند

فاطمه حسین‌زاده[۱]، فریده نمدی[۲]، نبی اکبرنژاد[۳]، اسماعیل زینالی[۴]، *مرادعلی زارعی‌پور[۵]

Use your device to scan and read the article online

Citation Hosseinzadeh F, Namadi F, Akbarnezhad N, Zeynali E, Zareipour M. [Spiritual Health and Its Relationship With Academic Achievement in Iranian Students: A Systematic Review (Persian)]. Iran Journal of Nursing. 2025; 38:E1440.5. https://doi.org/10.32598/ijn.38.1440.5

https://doi.org/10.32598/ijn.38.1440.5

تاریخ دریافت: ۱۹ شهریور ۱۴۰۳
تاریخ پذیرش: ۰۱ فروردین ۱۴۰۴
تاریخ انتشار: ۰۸ اردیبهشت ۱۴۰۴

چکیده

زمینه و هدف سلامت معنوی به‌عنوان یک مؤلفه کلیدی در بهبود کیفیت زندگی و سلامت دانشجویان شناخته شده است. این مطالعه مرور نظام‌مند با هدف بررسی وضعیت سلامت معنوی در دانشجویان ایرانی و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی انجام شده است.

روش بررسی برای دستیابی به اطلاعات موردنیاز، جست‌وجویی در متون فارسی و انگلیسی در پایگاه‌های انگلیسی و فارسی مانند «وب‌آوساینس، اسکوپوس، پابمد، گوگل‌اسکالر، پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی و مگیران» بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۴ میلادی ۱۳۷۸-۱۴۰۳ انجام شد. جست‌وجوی مقالات با استفاده از کلیدواژه‌های سلامت معنوی، بهزیستی معنوی، عملکرد تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی، موفقیت تحصیلی، دانشجویان و ایران صورت گرفت. انتخاب مطالعات مرتبط، حذف مطالعات تکراری و بررسی عنوان، چکیده و متن کامل مقالات انجام شد.

یافته‌ها پس از غربالگری مطالعات، ۱۳ مقاله شرایط ورود به مطالعه را داشتند. نتایج نشان داد بیشتر دانشجویان از سطح سلامت معنوی متوسطی برخوردار بودند. علاوه‌براین، در بیشتر مطالعات بین سلامت معنوی و عملکرد تحصیلی ارتباط مثبت معناداری مشاهده شد. همچنین دانشجویانی که از سلامت معنوی بالاتری برخوردار بودند، عملکرد تحصیلی بهتری داشتند.

نتیجه‌گیری نتایج این مطالعه نشان می‌دهد تمرکز بر سلامت معنوی می‌تواند به‌عنوان یک رویکرد مؤثر برای بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان ایرانی در نظر گرفته شود. پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای دانشگاه‌ها تمرکز ویژه‌ای بر ارتقای سلامت معنوی دانشجویان داشته باشند.

کلیدواژه‌ها:
سلامت معنوی، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان، مرور نظام‌مند، ایران

۱. گروه اتاق عمل، دانشکده علوم پزشکی خوی، خوی، ایران.
۲. گروه پرستاری، دانشکده علوم پزشکی خوی، خوی، ایران.
۳. گروه پرستاری، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران.
۴. گروه معارف اسلامی، دانشکده علوم پزشکی خوی، خوی، ایران.
۵. گروه بهداشت، دانشکده علوم پزشکی خوی، خوی، ایران.

* **نویسنده مسئول:**
دکتر مرادعلی زارعی‌پور
نشانی: خوی، دانشکده علوم پزشکی خوی، گروه بهداشت.
تلفن: ۱۸۷۸۲۹۴ (۹۱۴) ۹۸+
رایانامه: z.morad@yahoo.com

Copyright © 2025 The Author(s);
This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-By-NC: https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

مقدمه

سلامت معنوی، راهبرد تعالی برای سرشت انسان در هستی است که در جست‌وجوی معنا و هدف زندگی می‌باشد [۱]. پژوهشگران حیطه سلامت، ابتدا سلامت را در سه بعد سلامت جسمی، روانی و اجتماعی طبقه‌بندی کرده بودند که در ادامه بعد چهارم سلامت با محوریت معنویت به پیشنهاد راسل و عثمان به ابعاد اصلی سلامت انسان اضافه شد [۲، ۳]. اهمیت جایگاه سلامت معنوی در بین محققین ناشی از تأثیر مهم این بعد بر چارچوب کلی سلامت انسان است [۴]. سلامت معنوی را می‌توان داشتن احساس خوشایند، هدف در زندگی، ارتباط با کل هستی، رضایت از زندگی که با مشخصات ثبات در زندگی، صلح و هماهنگی، احساس ارتباط با ضمیر خود، خدا، جامعه و محیط بیان کرد [۵]. سلامت معنوی به دو بعد مذهبی و وجودی دسته‌بندی می‌شود [۱]. سلامت مذهبی به احساس درونی و رضایت در ارتباط با نیروی افضل تعریف می‌شود و سلامت وجودی نیز به تمرکز و تلاش برای درک هدف زندگی در قاعده باورها و هنجارها اطلاق می‌شود [۶]. کلید اصلی در زمینه سلامت معنوی، باورها و یادگیری‌های شناختی افراد است که ماحصل تلاش‌های فرد در جهت بهبود آرمان‌های متعالی در گذر زمان برای رسیدن به رشد و پیشرفت است [۳]. بنابراین اهمیت قائل شدن برای سلامت معنوی موجب ارتقا و هدایت مؤثر در سطح سلامت افراد شده و کاستی در توجه به آن به بروز و یا تشدید اختلالات روانی در سطح افراد جامعه منجر می‌شود [۷].

سیستم دانشگاهی، پیشرفت تحصیلی را از مؤلفه‌های برتری در فعالیت‌های علمی می‌داند و همواره درصدد پیشرفت در کیفیت نظام آموزشی است [۸] که می‌توان آن را به جایگاه تحصیلی و توانایی آموختن مطالب در بازه زمانی مشخص از بین دروس ارائه‌شده برای دانشجویان با آزمون‌های استاندارد در محیط‌های آموزشی بیان کرد [۹]. پیشرفت تحصیلی به قابلیت دریافت اطلاعات و مهارت‌های لازم برای انجام کارهای تحقیقاتی، همچنین توانایی ایجاد و برقراری ارتباط با افراد پیرامون، همکاری و پذیرش در گروه‌های مختلف اشاره دارد [۱۰].

با ورود به دانشگاه وظایف و نگرش‌های جدیدی در قالب نقش دانشجو توسط سیستم شکل می‌گیرد [۱۱]. دوره‌های فشار روانی بر افراد با قرار گرفتن آن‌ها در قالب نقش دانشجو، ورود به محیط دانشگاه و افزایش سطح انتظارات در زمینه‌های تحصیلی بیشتر می‌شود، بنابراین دانشجویان باید با حفظ انعطاف‌پذیری و توجه به شرایط جدید خود در جهت بهبود سلامت روان و پیشرفت تحصیلی خود برآیند [۷]. دانشگاه‌ها برای موفقیت و پیشرفت آینده دانشجویان در جامعه علاوه‌بر تسهیل در شرایط تحصیل، موجبات پرورش و تعالی شخصیت افراد در جهت تعالی اهداف والای دانشگاه را فراهم می‌کنند [۱۲].

تأثیر سلامت معنوی در بهبود معدل می‌تواند موجب افزایش تمرکز، انگیزه و در نتیجه آن پیشرفت تحصیلی دانشجویان شود. به‌عنوان‌مثال، دانشجویی که ازنظر روحی و معنوی در سطح بالایی است، احتمالاً توانایی بهتری نسبت به سایرین در مدیریت زمان و تمرکز برای ارتقای دانش خود دارد که این انگیزه اضافی می‌تواند به بهبود معدل و پیشرفت تحصیلی دانشجو کمک کند. تا جایی که امروزه محققان حیطه آموزش، بی‌توجهی به بعد سلامت معنوی را موجب تأثیر منفی بر عملکرد تحصیلی دانسته‌اند و بهبود آن می‌تواند به دانشجویان در مقابله با چالش‌ها و فشارهای تحصیلی کمک کند [۱۳، ۱۴].

تحقیقات نشان داده است بین سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت وجود دارد. به‌عبارت‌دیگر، افراد با سلامت معنوی بالاتر، عملکرد تحصیلی بهتری دارند [۱۴]. یافته‌های پژوهشی بیان کرده است سلامت معنوی در پرستاران بر تعهد حرفه‌ای و مراقبت از بیماران تأثیر مستقیم دارد [۱۵] و همچنین در مطالعه‌ای دیگر محققین به این نتیجه رسیدند که با ایجاد انگیزه در بین دانشجویان موجب پیشرفت تحصیلی آن‌ها خواهد شد [۱۶]. علاوه‌بر دانشجویان، مطالعات نشان داده‌اند، زنان مبتلا به سرطان پستان که تلاش می‌کنند در دوران بیماری، سلامت معنوی خود را ارتقا دهند، کیفیت زندگیشان بهبود می‌یابد [۱۷]. تقویت سلامت معنوی در بین دانشجویان از روش‌های سازگاری با مشکلات است که موجب بهبود در عملکرد تحصیلی آن‌ها می‌شود [۱۸].

ازاین‌رو، انجام یک مطالعه مرور نظام‌مند ضروری است تا با تجمیع و تحلیل نتایج مطالعات موجود، درک جامع‌تری از وضعیت سلامت معنوی دانشجویان ایرانی و تأثیر آن بر عملکرد تحصیلی به دست آید. این مطالعه مروری می‌تواند به سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان آموزشی کمک کند تا راهکارهای مؤثرتری برای ارتقای سلامت معنوی دانشجویان و بهبود عملکرد تحصیلی آن‌ها ارائه دهند. این مطالعه با هدف بررسی وضعیت سلامت معنوی و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه‌های ایران تدوین شده است که مقالات اجراشده در این زمینه را مورد بررسی و مطالعه قرار می‌دهد.

روش بررسی

پژوهش حاضر یک مطالعه مرور نظام‌مند می‌باشد که در آن جمع‌آوری اطلاعات از طریق جست‌وجوی مقالات در پایگاه‌های اطلاعاتی صورت گرفت. مرور نظام‌مند به سؤالات دقیق بالینی پاسخ می‌دهد و در مباحثی که مقادیر فراوانی داده موجود است، با کمک مرور نظام‌مند می‌توان به دقت شواهد را بررسی و ارزیابی کرد [۱۹]. برای دستیابی به اطلاعات موردنیاز، جست‌وجویی از متون فارسی و انگلیسی

در پایگاه‌های داده‌های وب‌آوساینس[1]، اسکوپوس[2]، پابمد[3]، گوگل‌اسکالر[4]، پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی[5]، مگیران[6] در سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۳ انجام شد. جست‌وجوی مقالات با استفاده از کلیدواژه‌های فارسی مانند سلامت معنوی، بهزیستی معنوی، موفقیت تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی، عملکرد تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان و ایران انجام شد (جدول شماره ۱) و کلیدواژه‌های انگلیسی برای جست‌وجو عبارت بودند از:

(Spiritual health, spiritual well-being, academic success, academic achievement, academic performance, academic progress, students, Iran).

معیارهای ورود مقالات عبارت بودند از: مقالات منتشرشده در مجلات معتبر علمی، انتشار مقاله به زبان فارسی یا انگلیسی و دسترسی به متن کامل مقالات. در جست‌وجوی مقالات، هیچ نوع محدودیتی برای ورود مطالعات براساس طراحی مطالعات انجام‌شده، وجود نداشت.

معیارهای خروج از مطالعه شامل عدم دسترسی به متن کامل مقاله، نامه به سردبیر یا مقالات چاپ‌شده در مجلات غیرمعتبر و مقالات ارائه‌شده در همایش‌ها به‌صورت سخنرانی و پوستر بود.

در این مطالعه، از معیارهای PICO استفاده شد. جمعیت[7] موردنظر شامل دانشجویان ایرانی در مقاطع مختلف تحصیلی است. مداخله[8] اصلی این مطالعه به بررسی وضعیت سلامت معنوی دانشجویان از طریق استفاده از پرسش‌نامه‌ها و ابزارهای سنجش مرتبط می‌پردازد. مقایسه[9] در این تحقیق به تحلیل تفاوت‌ها بین دانشجویان با سطوح مختلف سلامت معنوی و بررسی تأثیر رشته‌های تحصیلی مختلف بر نتایج سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی می‌پردازد. درنهایت، نتیجه[10] موردانتظار شامل ارزیابی نمرات و معدل دانشجویان به‌عنوان معیاری برای پیشرفت تحصیلی و تحلیل ارتباطات بین سلامت معنوی و موفقیت‌های تحصیلی است که مورد بررسی قرارمی گیرد.

در جست‌وجوی اولیه ۱۶۸ مقاله به دست آمد که ۳۰ مقاله تکراری حذف شد. با در نظر گرفتن معیارهای ورود و خروج، تعداد مقالات به ۹۸ مقاله کاهش یافت. از این تعداد، مقالاتی که مرتبط با موضوع موردمطالعه بودند غربال شدند و ۴۰ مطالعه مورد بررسی قرار گرفت. به‌منظور افزایش استحکام روش‌شناسی پژوهش و بررسی کیفیت مقاله‌های گردآوری‌شده و جلوگیری از سوگیری‌های احتمالی، سه نفر از پژوهشگران که سابقه انجام مقالات به سبک مرور نظام‌مند داشتند به بازبینی مقاله‌ها از نظر عنوان، چکیده، مقدمه، روش کار، نتایج، بحث و منابع حمایتی پرداختند و نکات ضعف و قوت آن‌ها مشخص شد.

1. Science of Web
2. Scopus
3. PubMed
4. Google Scholar
5. Scientific Information Database (SID)
6. Magiran

7. Population
8. Intervention
9. Comparison
10. Outcome

جدول ۱. فرمول جست‌وجو کلیدواژگان

کلیدواژگان		
"Piritual health"	OR	"سلامت معنوی"
"Spiritual well-being"	OR	"بهزیستی معنوی"
"Academic success"	OR	"موفقیت تحصیلی"
"Academic self-efficacy"	OR	"خودکارآمدی تحصیلی"
"Academic performance"	OR	"عملکرد تحصیلی"
"Academic progress"	OR	"پیشرفت تحصیلی"
"Students"	OR	"دانشجویان"
"Iran"	OR	"ایران"

جدول ۲. ویژگی‌های پژوهش‌هایی که شرایط ورود به مطالعه را داشته‌اند.

ردیف	موضوع	نویسندگان	مکان/ زمان	نوع مطالعه	تعداد نمونه‌ها	نتایج تأثیر سلامت معنوی بر پیشرفت تحصیلی
۱	ارتباط بین سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر	برنا [۲۲]	بوشهر/ ۱۳۹۹	توصیفی- تحلیلی	۳۳۰	– نمره سلامت معنوی در دانشجویان در سطح متوسط ارزیابی شد (۱۷/۴۳±۸۱/۲۷) – محققین در این مطالعه گزارش کردند که ۸۲/۴ درصد از افراد سطح متوسط سلامت معنوی را دارند. – بین سلامت روان و خودتنظیمی در یادگیری رابطه مثبت وجود دارد. – سلامت معنوی در ایجاد آرامش و بهبود عملکرد فردی تأثیر مثبت دارد. – بین سلامت معنوی و معدل تحصیلی ارتباط مثبت معناداری مشاهده نشد.
۲	بررسی میزان همبستگی بین سلامت معنوی و افسردگی در دانشجویان مرحله بالینی دندانپزشکی در سال ۱۳۹۹	حبیبی [۲۳]	یزد/ ۱۴۰۰	توصیفی- مقطعی	۱۴۴	– نمره سلامت معنوی در دانشجویان در سطح متوسط ارزیابی شد (۱۹/۰۳±۸۵/۴۶) – معدل دانشجویان با سلامت معنوی دانشجویان رابطه معنا داری وجود ندارد. – بین سلامت معنوی و افسردگی در دانشجویان رابطه عکس وجود دارد. – سابقه بیماری جسمی و روحی با سلامت معنوی رابطه عکس دارد. – وضعیت تحصیلی با سابقه بیماری جسمی و روحی و افسردگی رابطه معنا داری دارند.
۳	طراحی مدل ارتباط سلامت معنوی با مؤلفه‌های تحصیلی و بهزیستی دانشجویان کارشناسی ارشد مراقبت ویژه: یک مطالعه تلفیقی	سیلانی [۲۴]	تهران/ ۱۳۹۸	مطالعه تلفیقی	۳۵ متخصص	–سلامت معنوی در دانشجویان با جنبه‌های مختلف ابعاد تحصیلی دانشجو ارتباط مثبت وجود دارد. – سلامت معنوی بر مؤلفه‌های تحصیلی که شامل رضایت از رشته، خودکارآمدی تحصیلی و انگیزش تحصیلی، تأثیر مثبت و معنادار دارد.
۴	بررسی ارتباط بین سلامت معنوی و انگیزه پیشرفت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران	آرمیده [۲۵]	مازندران/ ۱۳۹۶	مقطعی- تحلیلی	۱۶۶	–۹۵/۲ درصد نمونه‌های پژوهش از سطح سلامت معنوی متوسطی برخوردار هستند (۱۱/۴۵±۷۶/۴۸) – ارتباط معنا داری در دانشجویان بین سلامت معنوی و انگیزه پیشرفت یافت نشد. – بین انگیزه پیشرفت دانشجویان با جنسیت ارتباط معناداری وجود ندارد. – دانشجویان دانشکده پیراپزشکی از سلامت معنوی بالاتری برخوردار هستند. – بین نمره انگیزه پیشرفت و دعا کردن ارتباط معناداری وجود دارد.
۶	رابطه بهزیستی معنوی، رضایت از زندگی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دختر وپسر	برجعلی [۲۶]	کرج/۱۳۹۱	توصیفی- همبستگی	۵۰۰	– سلامت معنوی دانشجویان در حد متوسط گزارش شد. در گروه دانشجویان دختر (۱۴/۷۶±۸۵/۴۵) و دانشجویان پسر (۱۳/۵۰±۸۳/۴۹) ارزیابی شد. – بین بهزیستی معنوی و رضایت از زندگی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. – بین بهزیستی معنوی با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معناداری یافت شد.
۵	بررسی و مقایسه سلامت روان و مؤلفه‌های روانشناسی مثبت (امید، شادی و معنویت) و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان برحسب سال‌های مختلف تحصیلی	ابراهیمی [۲۷]	اصفهان/ ۱۳۹۲	مقطعی	۳۳۲	– نمره سلامت معنوی در دانشجویان در سطح متوسط برآورد شد (۱۵/۶۷۸±۹۰/۲۰) بین معنویت و معدل تحصیلی دانشجویان ارتباط معنادار وجود دارد. – بین سلامت معنوی و سال‌های تحصیلی ارتباط معنادار وجود ندارد. – بین جنسیت با هوش معنوی ارتباط معنی‌داری وجود ندارد. – سلامت روان با افزایش سال تحصیلی تغییر معنی‌داری نداشته است. – کاهش معنی‌دار شادی در بین دانشجویان با افزایش سال تحصیلی آن‌ها

ردیف	موضوع	نویسندگان	مکان/ زمان	نوع مطالعه	تعداد نمونه‌ها	نتایج تأثیر سلامت معنوی بر پیشرفت تحصیلی
۷	بررسی ارتباط بین سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه شاهد	هجرتی [۲۸]	تهران/۱۳۹۸	توصیفی- تحلیلی	۳۰۰	– سلامت معنوی دانشجویان در حد متوسط گزارش شد (۹۲/۰۵±۱۷/۱۲) – افراد با نمره بالای معدل، عملکرد تحصیلی بهتر دارند. – افراد با نمره بالای معدل، سلامت معنوی بهتری دارند. – نمره کل سلامت معنوی با جنسیت و تحصیلات والدین ارتباط معنادار وجود دارد. – بین معدل و نمره کل خود تنظیمی دانشجویان با سلامت معنوی دانشجویان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.
۸	رابطه بین خودکار آمدی تحصیلی با بهزیستی روانشناختی، انسجام خانواده و سلامت معنوی در دانشجویان دانشگاه خوارزمی	اصغری [۲۹]	کرج/۱۳۹۳	توصیفی- همبستگی	۳۴۳	– سلامت معنوی دانشجویان در حد متوسط گزارش شد (۸۲/۲۹±۱۴/۱۰) – خودکارآمدی تحصیلی با سلامت معنوی رابطه مثبت دارد. – سلامت معنوی بر خودکارآمدی تحصیلی در دانشجویان تأثیر دارد و موجب حمایت می شود. برگزاری دوره های آموزشی برای رشد خودکارآمدی تحصیلیافراد دارای سلامت، از نظر تحصیلی انگیزه پیشرفت را پیدا می کنند.
۹	همبستگی بین سلامت معنوی و منبع کنترل سلامت در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه، ایران	زارعی‌پور [۳۰]	ارومیه/۱۳۹۶	توصیفی- تحلیلی	۳۰۰	– سلامت معنوی دانشجویان در حد متوسط گزارش شد (۹۲/۲۸±۱۶/۳۵) – بین سلامت معنوی و نمره تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.
۱۰	شادی، سلامت معنوی و خودکارآمدی تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گیلان	مهرابیان [۳۱]	گیلان/۱۳۹۸	مطالعه مقطعی	۲۵۰	– سلامت معنوی دانشجویان در حد متوسط گزارش شد (۸۴/۷±۱۷/۳) – بین سلامت معنوی و خودکارآمدی تحصیلی همبستگی ضعیفی وجود دارد. – بین شادکامی با وضعیت تحصیلی رابطه مستقیم وجود دارد و به ازای هر واحد افزایش در نمره شادکامی ۰/۷۵ نمره تحصیلی افزایش پیدا می‌کند.
۱۱	پیشبینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس ویژگی‌های شخصیت تاریک (ماکیاولی، خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی) و بهزیستی معنوی در دانشجویان	علی‌پور [۳۲]	قزوین/۱۴۰۲	مقطعی- تحلیلی	۳۰۰	– سلامت معنوی دانشجویان در حد متوسط گزارش شد (۷۲/۷۷±۶/۰۲) – خودکارآمدی تحصیلی با بهزیستی معنوی ارتباط مثبت و معنادار دارد. – خودکارآمدی تحصیلی را می‌توان براساس بهزیستی معنوی و صفت شخصیت تاریک جامعه سنیزی تبیین نمود. – همزیستی معنوی با نقش مثبت بر خودکارآمدی تحصیلی تأثیر مثبت دارد.
۱۲	بررسی رابطه بهزیستی معنوی و پیشرفت تحصیلی	مظفری مکی‌آبادی [۳۳]	شیراز/۱۳۹۱	توصیفی همبستگی	۳۲۰	– سلامت معنوی دانشجویان در حد بالا که در گروه دختران (۱۱۸/۹۷±۷/۲۳) و در گروه پسران (۱۱۲/۶۳±۸/۳۶)گزارش شد. – بین بهزیستی معنوی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان اقتصاد، مدیریت و علوم انسانی رابطه معنادار و مثبت وجود دارد. – بین بهزیستی معنوی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان مهندسی و علوم پایه و هنر و معماری رابطه معنادار و مثبت وجود ندارد. – بین سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در هر دو جنس رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.
۱۳	ارتباط سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قم	طیبی [۳۴]	قم/۱۳۹۲	توصیفی- تحلیلی	۱۲۳	–دانشجویان سطح سلامت معنوی مطلوبی دارند. – بین سلامت معنوی و میانگین معدل تحصیلی ارتباط مثبت وجود دارد.

متون کامل موجود در فرآیند استخراج داده‌ها به‌منظور ارزیابی خطر سوگیری، توسط دو نویسنده با استفاده از ابزارهای ارزیابی انتقادی مؤسسه جوآنا بریگز[11] [۲۰] مورد بررسی قرار گرفت. ابزارهای مختلف ارزیابی انتقادی JBI براساس نوع مطالعه به کار گرفته شد که شامل چک‌لیستی برای مطالعات مقطعی بود. در مواردی که بین داوران اختلاف نظر وجود داشت، این اختلافات توسط محقق سوم حل و فصل شد. خطر سوگیری طبق مطالعه آلمیدا و همکاران [۲۱] به سه سطح خطر بالا (تا ۴۹ درصد از پاسخ‌های «بله»)، خطر متوسط (۵۰-۶۹ درصد از پاسخ‌های «بله»)، و خطر کم (۷۰ درصد یا بیشتر از پاسخ‌های «بله») طبقه‌بندی شدند. درنهایت ۱۳ مقاله وارد مطالعه شد (تصویر شماره ۱).

11. Joanna Briggs

یافته‌ها

در کشور ایران در مورد موضوع سلامت معنوی و تأثیر آن بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان، مقالات قابل‌توجهی چاپ شده است که شرح کامل مقالات و نتایج آن در جدول شماره ۲ به تفصیل بیان شده است. در جدول شماره ۲ عنوان مقاله، موضوع، سال چاپ، مکان نمونه‌گیری، تعداد نمونه‌گیری، نوع مطالعه و نتایج مطالعات به تفکیک هر مطالعه آورده شده است. باوجوداین خلاصه نتایج مهم و اثرگذار در جدول شماره ۳ شرح داده می‌شود. در این مطالعه، ۱۳ مطالعه مورد بررسی قرار گرفت که از بین آن‌ها، ۱۱ مورد به این نتیجه رسیدند که سطح سلامت معنوی در بین دانشجویان متوسط است و ۲ مورد سطح آن را بالا ارزیابی کردند. در مبحث رابطه سلامت معنوی با پیشرفت تحصیلی در بین دانشجویان، ۱۰ مطالعه عنوان کردند بین سلامت معنوی با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و فقط ۳ مطالعه به این نتیجه رسیدند که رابطه‌ای وجود ندارد. در مطالعه‌ای که برنا و همکاران در سال ۱۳۹۹ بر

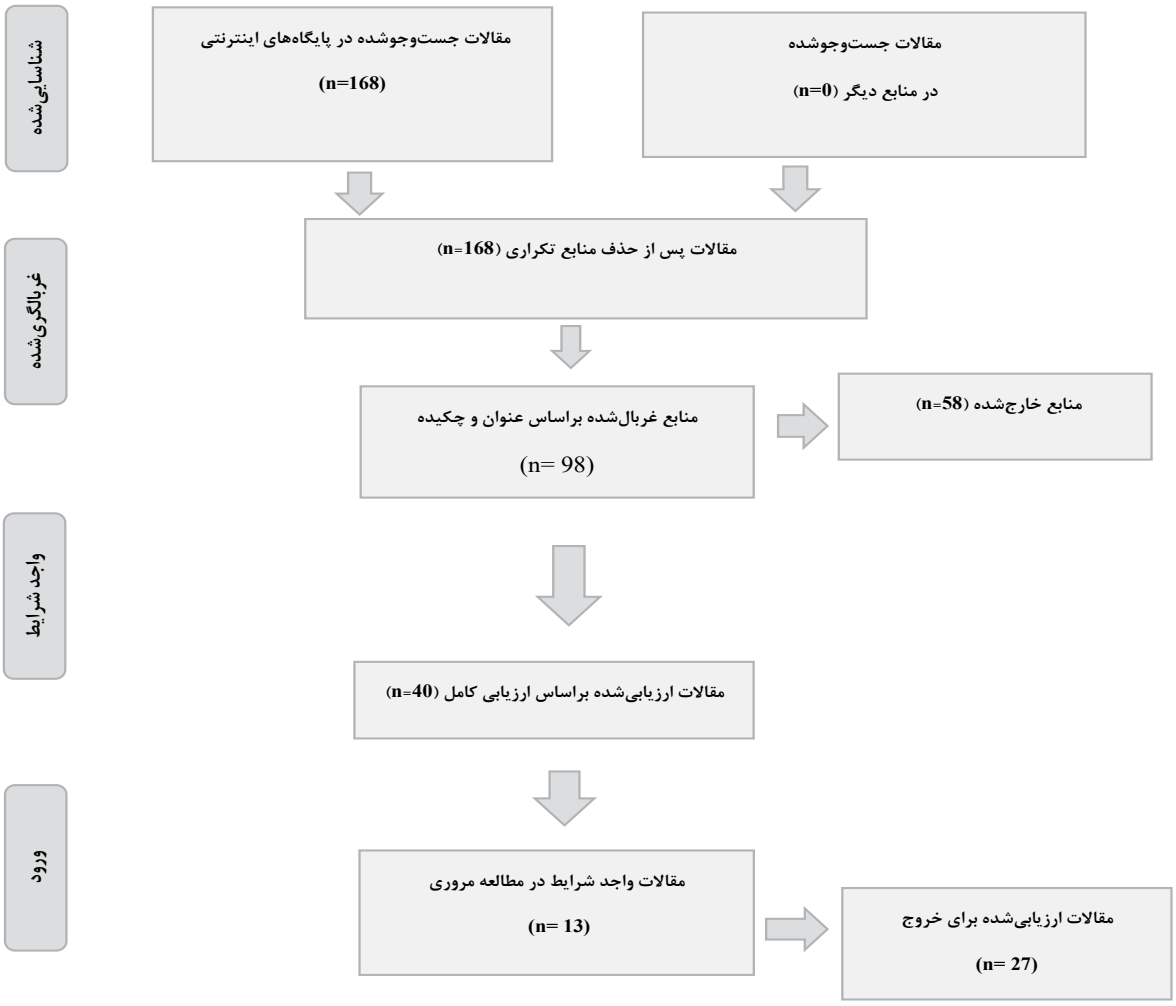

تصویر ۱. روند انتخاب مقالات (۱۶۸ مقاله)

جدول ۳. خلاصه نتایج ارزیابی کیفیت مطالعات

سؤالات	برنا و همکاران [۲۲]	حبیبی و همکاران [۲۳]	سیلاخی و همکاران [۲۴]	آرمیده و همکاران [۲۵]	برجعلی و همکاران [۲۶]	ابراهیمی و همکاران [۲۷]	هجرتی و همکاران [۲۸]	اصغری و همکاران [۲۹]	زارعی پور و همکاران [۳۰]	مهرابیان و همکاران [۳۱]	علی‌پور و همکاران [۳۲]	مظفری مکی‌آبادی همکاران [۳۳]	طیبی و همکاران [۳۴]
آیا هدف مطالعه به وضوح بیان شده است؟	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی
آیا جمعیت موردمطالعه به وضوح تعریف شده است؟	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	خیر	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی
آیا روش نمونه‌گیری مناسب بوده است؟	بلی	خیر	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	خیر	بلی	بلی	بلی
آیا ابزارهای اندازه‌گیری معتبر و قابل اعتماد بوده‌اند؟	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	خیر	بلی
آیا داده‌ها به‌طور سیستماتیک جمع‌آوری شده‌اند؟	خیر	خیر	بلی	بلی	بلی	خیر	بلی	بلی	بلی	خیر	خیر	بلی	بلی
آیا تجزیه وتحلیل داده‌ها به‌طور مناسب انجام شده است؟	بلی	بلی	بلی	خیر	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	خیر	بلی
آیا نتایج به‌طور واضح ارائه شده‌اند؟	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	بلی	خیر
آیا محدودیت‌های مطالعه شناسایی و بحث شده‌اند؟	بلی	بلی	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	بلی	خیر	بلی	بلی	خیر	خیر
ارزیابی کلی	بالا	بالا	بالا	بالا	بالا	متوسط	بالا	بالا	بالا	متوسط	بالا	متوسط	بالا

نشریه پرستاری ایران

روی دانشجویان انجام دادند به این نتیجه رسیدند که تأثیر مثبت برنامه‌ریزی‌های آموزشی و فرهنگی بر عملکرد فردی افراد موجب بهبود سلامت معنوی در جامعه می‌شود اما بین سلامت معنوی و معدل تحصیلی ارتباط مثبت معناداری مشاهده نشد (جدول شماره ۳) [۲۲].

حبیبی و همکاران در مطالعه‌ای که در سال ۱۴۰۰ انجام دادند به این نکته رسیدند که افرادی که سابقه بیماری جسمی و روانی ندارند و متأهل می‌باشند، از سطح سلامت معنوی بالاتری برخوردار هستند [۲۳]. همچنین نتایج تحقیقی با عنوان«طراحی مدل ارتباط سلامت معنوی با مؤلفه‌های تحصیلی و بهزیستی دانشجویان کارشناسی ارشد مراقبت ویژه» نشان داد بهبود شرایط تحصیل و ایجاد انگیزش در جهت تقویت سلامت معنوی در دانشجویان نقش کلیدی دارد [۲۴]. همچنین یافته‌های مطالعه دیگری که با عنوان «بررسی ارتباط بین سلامت معنوی و انگیزه پیشرفت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران» انجام شد، نشان داد بین سن، انگیزه پیشرفت و دعا کردن رابطه مثبتی وجود دارد. در این مطالعه به سیاست‌گذاران حیطه آموزش توصیه شد در جهت بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان، به ارتقای سلامت معنوی آن‌ها توجه بیشتری داشته باشند [۲۵]. در پژوهشی با عنوان «رابطه بهزیستی معنوی، رضایت از زندگی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دختر و پسر» به این نتیجه رسیدند که بین بهزیستی معنوی و پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت وجود دارد و ازنظر بررسی جنسیت دانشجویان با نمره بهزیستی معنوی و رضایت از زندگی تفاوت معناداری مشاهده نشد [۲۶].

بحث

باتوجه به بررسی متون، یکی از عوامل تأثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی، سطح سلامت معنوی دانشجویان است. در بررسی وضعیت سلامت معنوی دانشجویان، بیشتر مطالعات سطح سلامت معنوی دانشجویان را متوسط گزارش کردند [۲۲-۳۲] و دو مطالعه سطح سلامت معنوی را بالا گزارش کردند [۳۳، ۳۴] که علت آن می‌تواند فرهنگ معنوی و مذهبی حاکم در جامعه

باشد. مطالعه هجرتی و همکاران در این زمینه نشان داد افراد با سطوح معدل بالاتر و عملکرد تحصیلی بهتر، از سلامت معنوی بالاتری برخوردار هستند [۲۸].

مطالعه اصغری و همکاران که روش‌های تجزیه‌وتحلیل پیشرفته‌تری نسبت به سایر مطالعات استفاده کرده‌اند، نشان داد متغیرهای بهزیستی روانشناختی، انسجام خانواده و سلامت معنوی به‌طور معنادار قادر به تبیین ۰/۲۸ از واریانس خودکارآمدی تحصیلی در دانشجویان هستند [۲۹].

مطالعه زارعی‌پور [۳۰] و همکاران و مطالعه طبیبی و همکاران [۳۴] نیز نشان داد نمره سلامت معنوی با معدل تحصیلی ارتباط معناداری داشت. در توجیه یافته‌های این مطالعات در زمینه تأثیر مثبت سلامت معنوی بر سطح معدل و میزان پیشرفت تحصیلی می‌توان از دو منظر روانشناسی و فیزیولوژیکی نگریست. ازنظر روانشناسی، بسیاری از مطالعات نشان داده‌اند عقاید و باورهای دینی، تعهدات و اعمال معنوی با نتایج مثبتی مانند افزایش انگیزه، افزایش اعتمادبه‌نفس، کاهش استرس و تأثیر مثبت بر سلامت جسمانی و سلامت روانی همراه هستند. ازنظر فیزیولوژیکی نیز خواندن نماز، دعا، ذکر و پرداختن به فعالیت‌های معنوی از راه مراکز قشری مغز و ارتباط متقابل آن با مراکز غدد تالاموس و هیپوتالاموس مفهوم و رنگ عاطفی پیدا می‌کند [۲۸].

درمورد ارتباط سلامت معنوی با مشخصات جمعیت‌شناختی مطالعات برنا و همکاران [۲۲] و زارعی‌پور و همکاران [۳۰]، نشان داد در حیطه سلامت معنوی، میانگین نمره سلامت معنوی در دختران بیشتر از پسران بود، اما مطالعات آرمیده و همکاران [۲۵]، برجعلی و همکاران [۲۶] و طبیبی و همکاران [۳۴] نشان داد بین دختران و پسران در نمره سلامت معنوی تفاوت معنی‌داری وجود نداشت. با اینکه همه مطالعات پیش‌گفت از پرسش‌نامه‌های یکسانی برای سنجش سلامت معنوی استفاده کرده‌اند اما نتایج متفاوتی به دست آمده است که یکی از دلایل آن می‌تواند، انجام مطالعه در شرایط و زمان‌های مختلف و تفاوت در نمونه‌های مطالعه باشد. در مطالعه برنا و همکاران، دانشجویان ساکن خوابگاه از سلامت مذهبی بالاتری برخوردار بودند [۲۲] و برعکس مطالعه ابراهیمی نشان داد دانشجویان ساکن منزل ازنظر معنویت وضعیت بهتری نسبت به دانشجویان ساکن خوابگاه داشتند و این تفاوت معنی‌دار بود [۲۷].

نتایج برخی مطالعات حاکی از آن بود که نمره سلامت معنوی با ویژگی‌های جمعیت‌شناختی سن (همبستگی معکوس) [۲۲]، سنوات تحصیلی (همبستگی معکوس) [۲۲]، سطح تحصیلات پدر (همبستگی مثبت) [۲۲]، وضعیت اقتصادی (همبستگی مثبت) [۳۰] و وضعیت تأهل (همبستگی مثبت) [۳۴] ارتباط معنادار وجود دارد، درحالی‌که نتایج دو مطالعه نشان داد نمره سلامت معنوی با سن، جنس، سطح تحصیلات پدر و مادر، بومی بودن و رشته تحصیلی ارتباط معنی‌داری نداشت [۲۵، ۳۴]. در توجیه تفاوت نتایج، می‌توان تأثیرات احتمالی زمان انجام مطالعه، تفاوت در حجم نمونه‌ها و نمونه‌های موردبررسی (ترم تحصیلی، رشته تحصیلی و سایر مشخصات جمعیت‌شناختی) را در نظر گرفت. در بررسی ارتباط سلامت معنوی با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان، نتایج بیشتر مطالعات تحلیل‌شده نشان داد بین سطح سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی ارتباط معنادار مثبتی وجود دارد [۲۲، ۲۴، ۲۶-۳۰، ۳۲-۳۴].

برنا و همکاران در مطالعه‌ای که انجام داده‌اند به این نتیجه رسیده‌اند که بین سلامت معنوی و خود تنظیمی در یادگیری (تمرکز، مدیریت زمان، خودآزمایی، راهنمای مطالعه) ارتباط مثبت معنی‌داری وجود دارد که علت آن می‌تواند تأثیرات مثبت نقش سلامت معنوی مانند کاهش استرس، افزایش آرامش، مثبت نگری و بهبود عملکرد فردی باشد [۲۲].

نتایج مطالعه سیلانی و همکاران که یک مطالعه تلفیقی (مرور روایتی و رویکرد دلفی) بر روی دانشجویان کارشناسی ارشد بود نشان داد سلامت معنوی دانشجویان در یک ارتباط دوسویه و متقابل هم از وضعیت تحصیلی و بهزیستی کلی آن‌ها تأثیر می‌پذیرد و هم بر این مؤلفه‌ها تأثیر می‌گذارد [۲۴].

مطالعه علی‌پور و همکاران نیز نشان داد خودکارآمدی تحصیلی با سلامت معنوی ارتباط مثبت و معنادار دارد و خودکارآمدی تحصیلی را می‌توان براساس بهزیستی معنوی و صفت شخصیت جامعه‌ستیزی تبیین نمود [۳۲]. پیشرفت تحصیلی از مهم‌ترین نتایج نظام آموزشی برای فرد و جامعه به شمار می‌رود و باتوجه‌به حساسیت علوم پزشکی و ارتباط نزدیک با جان انسان‌ها، تربیت افرادی کاردان برای عرضه باکیفیت مراقبت‌های بهداشتی حائز اهمیت است و ازآنجایی‌که بیشتر مطالعات ارتباط مثبت بین سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی را نشان می‌دهند، بالا بردن سطح سلامت معنوی و گسترش ارزش‌های معنوی دانشجویان بسیار ارزشمند است.

برخلاف نتایج مثبت مذکور، سه مطالعه بین سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی ارتباطی یافت نکردند [۲۳، ۲۵، ۳۱]؛ در مطالعه حبیبی و همکاران نتایج حاکی از آن بود که بین معدل و سلامت معنوی ارتباط معنی‌داری وجود ندارد که علت آن می‌تواند تعداد کم نمونه‌ها (۱۲۲ نفر) برای یک مطالعه توصیفی-مقطعی باشد [۲۳].

نتایج مطالعه مهرابیان و همکاران که با هدف بررسی ارتباط شادکامی، سلامت معنوی و خودکارآمدی تحصیلی انجام شده بود، نشان داد ارتباط معناداری بین سلامت معنوی و خودکارآمدی تحصیلی پس از محاسبه شادکامی وجود ندارد و آن‌ها در توجیه یافته‌های خود بیان کرده‌اند که سایر مطالعات با نتایج مثبت، شادکامی را به‌عنوان یک متغیر مخدوش‌کننده مهم

بین سلامت معنوی و خودکارآمدی در نظر نگرفته‌اند [۳۱].

مطالعه آرمیده و همکاران نشان داد بین انگیزه پیشرفت و سلامت معنوی ارتباط معناداری وجود ندارد اما بین دعا کردن و انگیزه پیشرفت ارتباط معناداری وجود دارد [۲۵]. باتوجه‌به اینکه دعا کردن یکی از مصداق‌های سلامت معنوی است، به نظر می‌رسد علت عدم معناداری ارتباط بین انگیزه پیشرفت و سلامت معنوی، تعداد کم نمونه‌ها (۱۲۵ دانشجو) در این مطالعه باشد.

در مطالعه حاضر چندین محدودیت وجود داشت که باید به آن‌ها توجه شود. تنوع فرهنگی و اجتماعی ممکن است تأثیرات متفاوتی بر نتایج داشته باشد و این موضوع می‌تواند به تعمیم نادرست نتایج منجر شود. توجه نکردن به تفاوت‌های جنسیتی در بررسی وضعیت سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی می‌تواند به نادیده‌گیری نیازهای خاص هر گروه منجر شود.

نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نشان داد بیشتر دانشجویان از سطح سلامت معنوی متوسطی برخوردار هستند و بین سطح سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی ارتباط مثبتی وجود دارد. باتوجه‌به نقش مثبت سلامت معنوی در پیشرفت تحصیلی دانشجویان، پیشنهاد می‌شود مسئولان نهادهای مختلف دانشگاهی در راستای گسترش ارزش‌های معنوی، برنامه‌ریزی‌ها و مداخلاتی را طراحی و اجرا نمایند. در این راستا برگزاری کارگاه‌های آموزشی در مورد معنویت و نقش آن بر جنبه‌های مختلف زندگی می‌تواند مفید واقع شود.

برای پژوهش‌های آینده، پیشنهاد می‌شود مطالعات مقایسه‌ای بین دانشگاه‌های مختلف و مناطق جغرافیایی متفاوت انجام شود تا تأثیرات فرهنگی بر سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی شناسایی گردد. همچنین، بررسی وضعیت سلامت معنوی و پیشرفت تحصیلی به تفکیک جنسیت می‌تواند به درک بهتر تفاوت‌ها و نیازهای خاص هر گروه کمک کند. استفاده از روش‌های کیفی نیز می‌تواند درک عمیق‌تری از تجربیات و دیدگاه‌های دانشجویان نسبت به سلامت معنوی و تأثیر آن بر پیشرفت تحصیلی ارائه دهد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این مقاله مرور نظام‌مند می‌باشد که بر روی نمونه‌های انسانی و حیوانی انجام نشده است. براین‌اساس نیاز به کد اخلاق نبود و تمام قوانین اخلاق در پژوهش رعایت شده است.

در این تحقیق، تمامی مطالعات منتشرشده در پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف به‌دقت جمع‌آوری شدند و محقّقان جانب امانت را در استخراج داده‌ها و گزارش آن‌ها رعایت کردند تا از هرگونه تحریف یا سوءاستفاده از اطلاعات جلوگیری شود. این فرآیند شامل ارزیابی کیفیت مطالعات، انتخاب معیارهای مناسب برای تحلیل و اطمینان از صحت و دقت اطلاعات استخراج‌شده بود.

حامی مالی

این پژوهش هیچ‌گونه کمک مالی از سازمانی‌های دولتی، خصوصی و غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

مشارکت‌نویسندگان

مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، اعتبارسنجی: فاطمه حسین‌زاده و مرادعلی زارعی‌پور؛ تحلیل، تحقیق و بررسی: نبی اکبرنژاد و اسماعیل زینالی؛ منابع، نگارش پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی‌سازی نوشته: فریده نمدی، فاطمه حسین‌زاده و مرادعلی زارعی‌پور؛ بصری‌سازی، نظارت، مدیریت پروژه و تأمین مالی: فاطمه حسین‌زاده و مرادعلی زارعی‌پور.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

References

[1] Jaberi A, Momennasab M, Yektatalab S, Ebadi A, Cheraghi MA. Spiritual health: A concept analysis. J Relig Health. 2019; 58(5):1537-60. [DOI:10.1007/s10943-017-0379-z] [PMID]

[2] Osman JD, Russell RD. The spiritual aspects of health. J Sch Health. 1979; 49(6):359. [DOI:10.1111/j.1746-1561.1979.tb07733.x] [PMID]

[3] Nahardani SZ, Soltani Arabshahi K, Pashmdarfard M. Developing the spiritual health curriculum approach based on tyler's model in Iran. Med J Islam Repub Iran. 2022; 36:133. [DOI:10.47176/mjiri.36.133] [PMID] [PMCID]

[4] Aydın A, Işık A, Kahraman N. Mental health symptoms, spiritual well-being and meaning in life among older adults living in nursing homes and community dwellings. Psychogeriatrics. 2020; 20(6):833-43. [DOI:10.1111/psyg.12613] [PMID]

[5] Ghaderi A, Tabatabaei SM, Nedjat S, Javadi M, Larijani B. Explanatory definition of the concept of spiritual health: A qualitative study in Iran. J Med Ethics Hist Med. 2018; 11:3. [PMID]

[6] Pant N, Srivastava SK. The impact of spiritual intelligence, gender and educational background on mental health among college students. J Relig Health. 2019; 58(1):87-108. [DOI:10.1007/s10943-017-0529-3] [PMID]

[7] Akbari M, Hossaini SM. The relationship of spiritual health with quality of life, mental health, and burnout: The mediating role of emotional regulation. Iran J Psychiatry. 2018; 13(1):22-31. [PMID]

[8] Hopkins D. Improving the quality of education for all: A handbook of staff development activities. London: Routledge; 2015. [DOI:10.4324/9781315068756]

[9] York TT, Gibson C, Rankin S. Defining and measuring academic success. Pract Assess Res Eval. 2019; 20(1):5. [Link]

[10] Ball SJ. The education debate. Park Hill: Policy Press; 2021. [DOI:10.56687/9781447360148]

[11] Sezer TA, Ozturk Eyimaya A. Competencies of nursing students in the provision of spiritual care and the factors affecting spiritual caregiving. Perspect Psychiatr Care. 2022; 58(2):549-59. [DOI:10.1111/ppc.13014] [PMID]

[12] Bailey TR, Jaggars SS, Jenkins D. Redesigning America's community colleges: A clearer path to student success. Cambridge: Harvard University Press; 2015. [Link]

[13] Bualoy RC, Pariñas SL. Influence of spiritual practices, academic motivation, and self-discipline on the academic performance of theology students in a faith-based university. Adv Univ Philippines Res J. 2020; 23(1):14. [Link]

[14] Pong HK. The relationship between the spiritual well-being of university students in Hong Kong and their academic performance. Int J Child Spirit. 2017; 22(3-4):329-51. [DOI:10.1080/1364436X.2017.1382453]

[15] Chiang YC, Lee HC, Chu TL, Han CY, Hsiao YC. The impact of nurses' spiritual health on their attitudes toward spiritual care, professional commitment and caring. Nurs Outlook. 2016; 64(3):215-24. [DOI:10.1016/j.outlook.2015.11.012] [PMID]

[16] Tokan MK, Imakulata MM. The effect of motivation and learning behaviour on student achievement. South Afr J Educ. 2019; 39(1):1-8. [DOI:10.15700/saje.v39n1a1510]

[17] Mokhtari L, Ghahremanzadeh R, Nasrollahzadeh L, Khorami Markani A. [The effect of spirituality-based educational intervention on spiritual well-being and spiritual development of nursing students (Persian)]. Sci J Nurs Midwifery Paramed Fac. 2021; 7(2):23-33. [Link]

[18] Corcoran RP, Cheung AC, Kim E, Xie C. Effective universal school-based social and emotional learning programs for improving academic achievement: A systematic review and meta-analysis of 50 years of research. Educ Res Rev. 2018; 25:56-72. [DOI:10.1016/j.edurev.2017.12.001]

[19] Gopalakrishnan S, Ganeshkumar P. Systematic reviews and meta-analysis: Understanding the best evidence in primary healthcare. J Family Med Prim Care. 2013; 2(1):9-14. [DOI:10.4103/2249-4863.109934] [PMID] [PMCID]

[20] Munn Z, Tufanaru C, Aromataris E. JBI's systematic reviews: Data extraction and synthesis. Am J Nurs. 2014; 114(7):49-54. [DOI:10.1097/01.NAJ.0000451683.66447.89] [PMID]

[21] Almeida GMd, Oliveira KHDd, Monteiro JS, Medeiros MATd, Recine EGIG. Educational training of nutritionists in Public Health Nutrition: A systematic review. Rev Nutrição. 2018; 31(1):97-117. [DOI:10.1590/1678-98652018000100009]

[22] Borna K, Mousavinasab M, Johari Z, Ramezan Zadeh M. [Relationship between spiritual health and academic achievement among students of Bushehr University of Medical Sciences (Persian)]. Iran J Med Educ. 2020; 20:62-72. [Link]

[23] Habibi H, Alaee A, Hasani G. [Evaluation of the correlation between spiritual health and depression in dental students of clinical stage in 2020 (Persian)]. J Shahid Sadoughi Univ Med Sci. 2022; 30(4):4751-63. [DOI:10.18502/ssu.v30i4.9898]

[24] Seylani K, Shahhoseini A, Rahimibashar F, Vahedian-Azimi A, Goharani R. [Designing the spiritual health relationship model with the educational and well-being components of master's nursing students in critical care: A mixed study (Persian)]. J Nurs Educat. 2019; 8(3):1-12. [Link]

[25] Aramideh A, Darabinia M, Afkahaminia F, Pahnabi A, Siamian H. [Relationship between Spiritual Health and Achievement Motivation among Students of Mazandaran University of Medical Sciences (Persian)]. Relig Health. 2018; 5(2):50-7. [Link]

[26] Borjali M, Najafi M, Mansoobi Far H. [The relation between spiritual well being, life satisfaction and academic achievement in girl and boy university students (Persian)]. J Educ Psychol. 2011; 3(3):10-1. [Link]

[27] Ebrahimi A, Erabi S, Khaluei MM. [Comparing the mental health and some positive psychologic factors including happiness, hope and spirituality among students of medicine in Isfahan University of Medical Sciences, Iran, during Years of Education (Persian)]. J Isfahan Med Sch 2014; 31(261):1885-96. [Link]

[28] Hejrati SM, Jouhar Z, Pirasteh A. [The relationship between spiritual health and academic achievement (Persian)]. Iran J Cult Health Promot. 2019; 3(2):146-54. [Link]

[29] Asghari F, Saadat S, Atefi Karajvandani S, Janalizadeh Kokaneh S. [The relationship between academic self-efficacy and psychological well-being, family cohesion, and spiritual health among students of Kharazmi University (Persian)]. Iran J Med Educ. 2014; 14(7):581-93. [Link]

[30] Zareipour M, Rezaee Moradali M, Alinejad M, Haghi F. Correlation between spiritual health and health locus of control in nursing and midwifery students of the Islamic Azad University of Urmia, Iran. Health Spirit Med Ethics. 2017; 4(2):27-32. [Link]

[31] Mehrabian F, Ganjeh Markiyeh Z, Kashi S, Ashrafi SD. Happiness, spiritual health and academic self-efficacy among students of Guilan University of Medical Sciences. Caspian J Health Res. 2020; 5(4):73-7. [DOI:10.52547/cjhr.5.4.73]

[32] Alipour G, Saadat S, Miri N. [Prediction of academic self-efficacy based on the dark triad personality (i.e. machiavellianism, narcissism, and psychopathy) and spiritual well-being in students (Persian)]. Educ Strateg Med Sci. 2023; 16(2):143-51. [Link]

[33] Makki Abadi MM, Tabbodi M, Rahgozar H. The relationship between spiritual well-being and academic achievement. Eur Online J Nat Soc Sci. 2015; 2(3):440. [Link]

[34] Tabibi M, Ahmari Tehran H, Soltani Arabshahi SK, Heidari S, Abdi Z, Safaeipour R. [The association between spiritual health and academic achievement in medical students of Qom University of Medical Sciences (Persian)]. Qom Univ Med Sci J. 2013; 7(1):78-2. [Link]